

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.Н. КАРАЗІНА

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії
ректор Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна
Віль БАКІРОВ

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
з бізнес-аналітики та міжнародної статистики
за спеціальністю 051 «Економіка»
освітня програма «Бізнес-аналітика та міжнародна статистика»
(для здобуття ступеня магістра)

ПРОГРАМИ КУРСІВ

I. ПРОГРАМА КУРСУ «СТАТИСТИКА»

Тема 1. Предмет і методологія статистичної науки

Визначення “статистики” як науки. Історія статистики. Вивчення статистикою масових суспільних явищ. Взаємозв’язок статистики з науками, що визначають якісну сутність категорій. Предмет дослідження статистики. Статистична методологія як сукупність загальних правил (принципів) і спеціальних прийомів і методів статистичного дослідження. Теоретична база статистики.

Специфічні методи чисельної характеристики явищ. Основні етапи (стадії) статистичного дослідження: 1) статистичне спостереження; 2) зведення і групування статистичних даних; 3) опрацювання статистичних показників, отриманих при зведенні, і аналіз результатів для одержання обґрунтованих висновків щодо стану досліджуваного явища і закономірностей його розвитку.

Особливості статистичної методології.

Тема 2. Теорія статистичного спостереження

Поняття про статистичне спостереження і його місце в комплексі статистичного дослідження. Зростання ролі інформаційної бази з розвитком ринкових відносин, що формується в результаті статистичного спостереження. Сучасні джерела та носії статистичної інформації, особливості їх використання. Вимоги, що пред’являються до статистичних даних та статистичного спостереження.

Програмно-методологічні й організаційні питання статистичного спостереження. Програма статистичного спостереження і вимоги, що до неї пред’являються. Організаційний план і питання, що в ньому відбиваються. Формуляр статистичного спостереження і його обов’язкові елементи. Ціль статистичного спостереження. Об’єкт статистичного спостереження, одиниця сукупності, одиниця спостереження. Поняття статистичної ознаки. Кількісні ознаки. Якісні ознаки: альтернативні, з упорядкованими станами, з неупорядкованими станами. Загальні правила, на підставі яких уточнюють і формують ознаки одиниці спостереження. Термін (період) і критичний момент статистичного спостереження. Організаційні форми статистичного спостереження. Статистична звітність і спеціально-організовані статистичні обстеження (переписи, обліки, опитування). Види спостережень за ступенем охоплення первинної сукупності та часом реєстрації фактів. Способи спостереження. Моніторинг соціально-економічних явищ.

Точність статистичного спостереження. Помилки спостереження: реєстрації, репрезентативності. Випадкові й систематичні помилки реєстрації та репрезентативності. Заходи, що сприяють підвищенню точності статистичного спостереження.

Тема 3. Зведення й групування статистичних матеріалів

Поняття про статистичне зведення. Види та аналітичні функції статистичних групувань. Структурні, типологічні, аналітичні групування. Ряд розподілу як основа групувань. Види рядів розподілу. Принципи формування груп. Інтервали групувань. Способи перегрупування даних (вторинні групування).

Статистична таблиця, її підмет і присудок. Характеристика простих, групових та комбінаційних таблиць, що вибираються в залежності від цілі їх побудови. Правила складання таблиць.

Тема 4. Графічний метод

Поняття про статистичні графіки. Аналітичне значення статистичних графіків. Значення графіків в узагальненні статистичної інформації. Основні елементи статистичного графіку: графічний образ, поле графіку, масштабні орієнтири, експлікація графіку.

Класифікація статистичних графіків за способом побудови, за формою графічних образів, за характером завдань, що вирішуються. Розподіл графіків за способом побудови: діаграми та статистичні карти. Діаграми порівняння, динаміки та структурні діаграми. Основні види графіків, що застосовуються в економічно-статистичному аналізі: лінійні, радіальні, стовпчикові, секторні, смугові, квадратні, кругові, фігурні. Фонові та крапкові картограми, картодіаграми.

Тема 5. Теорія статистичних показників

Поняття про статистичний показник. Система статистичних показників. Функції системи статистичних показників. Статистичні показники, подані абсолютними, відносними й середніми величинами. Прості й складні абсолютні величини. Одиниці виміру: натуральні, умовно-натуральні й вартісні.

Відносні статистичні величини, їх види за аналітичною функцією. Форми вираження відносних величин. Особливості розрахунку відносних величин.

Характеристика середньої величини в статистиці. Застосування методу середніх величин у статистичних дослідженнях. Загальна середня та групова середня величина. Функціональна та порядкова (позиційна) середня величина. Умови застосування різних видів середніх величин: середньої арифметичної, середньої гармонійної, середньої геометричної, середньої квадратичної. Мажоритарність середніх величин. Основні види позиційних (порядкових) середніх: мода та медіана. Порядкові характеристики (квантилі) розподілу: кuartилі, квинтилі, децилі, перцентилі. їх роль в аналізі закономірностей розподілу.

Тема 6. Аналіз рядів розподілу

Групи факторів, що формують рівень ознаки в досліджуваній сукупності одиниць та обумовлюють наявність розходжень у величині ознаки в окремих одиницях. Поняття про варіацію ознаки. Значення показників варіації ознаки.

Ряди розподілу, сформовані в результаті статистичного групування. Дискретні ряди розподілу. Інтервальні варіаційні ряди розподілу з рівними й нерівними інтервалами. Частота, накопичена частота та частість. Характеристика дискретних рядів за допомогою полігона. Характеристика інтервальних рядів за допомогою гістограми. Застосування узагальнюючих показників варіаційного ряду для аналізу й порівняльної характеристики різних рядів розподілу: показники центру розподілу (центру групування), показники ступеня варіації, показники форми розподілу. Криві розподілу з різними центрами групування й із різною варіацією ознаки.

Абсолютні й відносні характеристики варіації: розмах, середнє лінійне відхилення, дисперсія, середнє квадратичне відхилення, коефіцієнт варіації.

Види та взаємозв'язок дисперсій. Правило декомпозиції (розкладання) дисперсій як основа дисперсійного аналізу. Порядок визначення внутрішньогрупової, міжгрупової й загальної дисперсії в групованій сукупності, що розділена на групи по факторній ознаці. Кореляційні відношення.

Варіація якісних ознак.

Тема 7. Вибіркове спостереження

Визначення вибіркового спостереження. Вибіркова сукупність. Характеристика етапів вибіркового спостереження. Основні способи формування вибірових сукупностей, що забезпечують репрезентативність вибірових оцінок: систематична, стратифікована й серійна вибірки; багатоступенева й багатофазна вибірки. Велика й мала вибірка. Визначення граничної помилки при проведенні великої й малої вибірок. Визначення мінімально достатнього обсягу вибірки.

Проста випадкова вибірка: повторна й безповторна. Визначення середньої квадратичної помилки простої випадкової повторної й безповторної вибірки. Довірчий інтервал і довірча ймовірність. Визначення граничної помилки вибірки для простої випадкової повторної й безповторної вибірки. Наближені способи оцінки генеральної дисперсії.

Тема 8. Індекси та їх використання в економіко-статистичних дослідженнях

Поняття про економічні індекси. Основні задачі, які вирішуються за допомогою індексів: вимірювання складних явищ за часом, вплив окремих факторів на динаміку складного явища, порівняння з минулим періодом, з іншою територією, з нормативами, планами, прогнозами.

Типи ознак, за якими класифікуються індекси: характер об'єктів, що вивчаються, ступені охоплення елементів сукупності, методи розрахунку загальних індексів.

Розподіл індексів за кількісними та якісними ознаками. Термінологія та символіка індексного методу. Індивідуальні індекси. Загальний індекс. Агрегатна форма індексу. Індексний метод аналізу чинників динаміки.

Побудова взаємозалежних індексів на прикладі індексів пін фізичного об'єму продукції (або фізичного об'єму товарообігу) і індексу вартості (або товарообігу). Визначення за допомогою індексної системи впливу окремих факторів на формування рівня результативного показника.

Визначення ступеня впливу двох факторів – змін значень показника й змін структури явища – на загальну динаміку середньої. Індекс змінного складу, індекс фіксованого складу й індекс структурних зрушень.

Тема 9. Статистична перевірка гіпотез

Поняття про статистичну гіпотезу. Гіпотези прості та складні, параметричні та непараметричні. Статистичний критерій Основний принцип перевірки гіпотези. Помилки першого та другого роду. Потужність критерію. Критична область, область припустимих значень, границі критичної області. Перевірка гіпотез щодо параметрів розподілу – середньої й частки. Двовибіркові критерії Стьюдента. Роль дисперсійного критерію в аналізі взаємозв'язків. Перевірка гіпотез про закон розподілу, критерії узгодження емпіричного й теоретичного розподілу.

Тема 10. Аналіз рядів динаміки

Поняття про ряди динаміки. Види рядів динаміки. Моментні та інтервальні ряди. Основні правила побудови рядів динаміки. Порівнянність рівнів ряду: у територіальному розрізі, за часом. Методологічні принципи аналізу динамічних рядів. Єдина методологія розрахунку рівнів ряду динаміки. Показники аналізу рядів динаміки. Абсолютний приріст та абсолютне значення одного проценту приросту. Темпи росту та темпи приросту. Середній рівень ряду. Середній темп росту та приросту. Порівняння рядів динаміки.

Методи виявлення основної тенденції зміни рівнів ряду динаміки. Метод укрупнення інтервалів. Метод ковзної середньої. Аналітичне вирівнювання рядів динаміки. Тренд ряду. Метод найменших квадратів. Методи вивчення сезонних коливань. Метод абсолютних різниць. Метод відносних різниць. Визначення індексів сезонності. Комплексний аналіз взаємопов'язаних рядів. Екстраполяція рядів динаміки та прогнозування. Оцінювання точності прогнозів.

Тема 11. Статистичне вивчення взаємозв'язків між кількісними ознаками

Суть та види взаємозв'язків. Актуальність вивчення статистичних закономірностей. Класифікація зв'язків між явищами і їхніми ознаками за ступенем тісноти зв'язків, напрямку й аналітичному вираженню. Функціональні (жорстко детерміновані) і статистичні (стохастично детерміновані) зв'язки. Модель стохастичного зв'язку. Кореляційний зв'язок. Прямі й зворотні зв'язки. Прямолінійні й криволінійні зв'язки. Однофакторні й багатфакторні зв'язки.

Найпростіші методи вивчення статистичних зв'язків. Метод зіставлення двох рядів. Метод аналітичних групувань.

Таблиця спряженості як інформаційна база вимірювання стохастичного зв'язку. Особливості аналізу таблиць спряженості, коефіцієнти взаємної спряженості, умови їх використання.

Тема 12. Статистичне вивчення взаємозв'язків між якісними ознаками

Категоризовані ознаки. Двохвходові таблиці спряженості. Таблиця “чотирьох полів”. Розрахунок Теоретичних частот (частостей). Показники щільності зв'язку між двома ознаками. Коефіцієнти асоціації та контингенції. Коефіцієнти взаємної спряженості Пірсона та Чупрова. Поняття про рангову кореляцію. Рангові коефіцієнти Фехнера, Спірмена й Кендала. Коефіцієнт конкордації.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Єріна А. М. Статистика : підручник. К. : Знання, 2009. 484 с.
2. Статистика : методичні вказівки до виконання розрахунково-графічного завдання / Т. Г. Чала, Г. С. Корепанов, О. С. Корепанов та ін. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 120 с.
3. Статистика : навч.-метод. посібн. / О. С. Корепанов, В.М. Соболев, Т. Г. Чала. Х. : Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна, 2014. 151 с.
4. Уилан Чарльз. Голая статистика. Самая интересная книга о самой скучной науке. Москва: Манн, Иванов и Фербер, 2016. 190 с.
5. Хафф Даррелл. Как лгать при помощи статистики : Москва, Альпина Паблишер, 2015. 97 с.
6. Introduction to Statistics. David M. Lane. Online Edition. URL: <http://onlinestatbook.com/> (дата звернення 05.04.2020).

Допоміжна література

1. Корепанов О. С. Методологічні засади статистичного забезпечення управління розвитком “розумних” сталих міст в Україні: монографія. Київ: ДП “Інформ.-аналіт. агентство”, 2018. 354 с.
2. Корепанов О. С., Чала Т. Г., Лазебник Ю. О. Аналіз і прогнозування тенденцій зростання чисельності населення країн і регіонів світу // Соціальна економіка. 2017. № 1, Вип. 53. С. 19–24.
3. Корепанов О. С., Чала Т. Г., Лазебник Ю. О. Стандартизація та уніфікація метаданих для забезпечення розвитку “розумних” сталих міст // Соціальна економіка. 2017. № 2, Вип. 54. С. 112–119.

4. Кулинич Р. О. Статистичні методи аналізу взаємозв'язку показників соціально-економічного розвитку : монографія / Р. О. Кулинич. – К. : ВПД “Формат”, 2008. 288 с.

5. Лазебник Ю. О. Методологічні засади статистичного оцінювання якості зайнятості: монографія. Київ : ДП “Інформ.-аналіт. агентство”, 2018. 367 с.

6. Педченко Г. П. Статистика: Навчальний посібник / Мелітополь: Колор Принт, 2018. 266 с.

7. Статистика: структурно-логічні схеми та задачі : навч. посіб. / А. М. Єріна, В. Б. Захожай, І. Г. Манцуров та ін. ; за наук. ред. А. М. Єріної. – К. : КНЕУ, 2007. 304 с.

8. Data Analysis and Business Modeling: Microsoft Excel 2013 / Wayne L. Winston / 2017 Microsoft. 2015. Офіц. веб-сайт. URL : <https://www.microsoftpressstore.com/store/microsoft-excel-2013-data-analysis-and-business-modeling-9780735669130>.

9. Hyndman R. J. Forecasting: principles and practice / R. J. Hyndman, G. Athanasopoulos. Otexts, 2014. 292 p. URL: <https://www.otexts.org/fpp>.

10. Kleinbaum D. Applied Regression Analysis and Other Multivariable Methods / D. Kleinbaum, L. Kupper, A. Nizam et al. Cengage Learning, 2013.

11. Levine D. M. Statistics for Managers Using Microsoft Excel (7th edition) / D. M. Levine, D. F. Stephan, D. F. Szabat. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 2013.

12. Lyman R. An Introduction to Statistical Methods and Data Analysis / R. Lyman, Ott Michael Longnecker / Sixth Edition. Texas A&M University : Brooks/Cole, Cengage Learning, 2010.

13. Memobust Handbook on Methodology of Modern Business Statistics: Sample Selection / Collaboration in Research and Methodology for Official Statistics, Eurostat. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/cros/system/files/Sample%20Selection-01-T-Main%20Module%20v1.0_1.pdf.

14. Sampling in Quantitative and Qualitative Research – A practical how to / Grand Canyon University, Center for Innovation in Research and Teaching. URL: https://cirt.gcu.edu/research/developmentresources/research_ready/quantresearch/sample_meth.

15. Sukumar Arun. Applied Business Analysis / Arun Sukumar. Lucian Tipi ; Jayne Revill, 2016.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Нормативно-правова база / Кабінет Міністрів України; Урядовий портал. – Офіц. веб-сайт. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/npd/list>. (дата звернення 05.04.2019)

2. Нормативно-правові акти / Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України. URL: http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=32854.

3. Статистична інформація / Державна служба статистики України ; за ред. О. Г. Осауленка // Офіційний сайт державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

4. Загальноакадемічний портал наукової періодики. Національна академія наук України / Л. Костенко, Є. Копанєва // Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/NTI/search.html>.

II. ПРОГРАМА КУРСУ «ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ»

Тема 1. Теоретичні основи вивчення підприємницької діяльності

Видатні бізнесмени світу та історія їх успіху. Еволюція відносин власності та новітні форми власності.

Суть, предмет і мета вивчення курсу «Основи підприємництва».

Подібність та відмінність бізнесу та підприємництва. Види бізнесу, підприємництво як різновид бізнесу. Найперспективніші сфери підприємницької діяльності. Власність, її суб'єкти та об'єкти, відносини власності, право власність.

Економічна свобода, або свобода підприємництва.

Свобода підприємництва зазвичай не має тотального характеру. Підприємці діють відповідно до законів і приписів, які з'ясовують все: від охорони здоров'я, охорони праці та навколишнього середовища, мінімальної заробітної плати до форми фінансових звітів. Але не до всіх напрямків підприємництва існує вільний доступ.

Важливою якісною рисою будь-якого сучасного підприємця є здатність гнучке реагування на зміну обставин.

Рушійні сили підприємництва – це необхідність задовольняти як особисті, так і потреби суспільства з метою отримання прибутку.

Тема 2. Основні функції підприємництва. Суб'єкти та основні форми підприємницької діяльності

Підприємство як самостійний суб'єкт господарювання. Господарська діяльність.

Основне завдання функціонування підприємства – це забезпечення потреб суспільства товарами (послугами) відповідного асортименту й належної якості. Суб'єкти підприємницької діяльності.

Види та організаційні форми підприємств (за формами власності) в Україні. Види та організаційні форми підприємств (за способом утворення (заснування) та формування статутного фонду).

Принципи організації підприємницької діяльності. Функції підприємництва.

Ознаки щодо створення та функціонування малих підприємств, які встановлюються відповідно до законодавства України.

Основна функція підприємництва – створення матеріальних благ і прибутку. Розрахунки прибутку, рентабельності виробництва продукції та комерційного розрахунку.

Мета комерційного розрахунку – внаслідок раціонального й економного використання матеріально-сировинних, трудових ресурсів виробництва та конкурентоспроможної продукції забезпечити підприємству самоокупність, прибутковість і самофінансування.

Тема 3. Організація, заснування, функціонування і регулювання підприємницької діяльності в Україні

Загальні умови створення підприємства. Рішення про створення підприємств. Умови, при яких підприємство набуває прав юридичної особи.

Статутний фонд. Його значення для підприємства при формування власних основних та оборотних засобів. Розміри статутного фонду. Застосування статутного фонду характеризується через визначення показників використання основних виробничих засобів й оборотних коштів (коефіцієнт оборотності і терміну тривалості одного обороту).

Державна реєстрація підприємства. Документи, які подаються для державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності. Строки державної реєстрації суб'єктів підприємництва за наявності всіх необхідних документів за заявочним принципом. Відкриття або закриття рахунків у банках суб'єктів підприємництва. Порядок скасування державної реєстрації.

Статут підприємства, його затвердження. Зміст статуту підприємства.

Суть відповідальності суб'єктів підприємництва. Обов'язки підприємства. Припинення діяльності підприємства.

Тема 4. Економічні основи підприємництва

Економічна діяльність підприємства. Види економічних показників діяльності підприємства. Система економічних показників діяльності підприємства.

Найважливіші фактори, які визначають реалізацію стратегії максимізації прибутку – це витрати підприємства. Витрати виробництва та витрати обігу. Собівартість продукції та виробничі витрати, що включаються до її складу. Категорії собівартості продукції. Зовнішні витрати (явні) – витрати підприємства на придбання у зовнішніх постачальників необхідних ресурсів; внутрішні витрати (неявні) – витрати, які пов'язані з втраченими можливостями найкращого використання ресурсів підприємства.

Поняття основних засобів (основного капіталу). Класифікація груп основних засобів та мінімально допустимі строки їх корисного використання (амортизації). Методи нарахування амортизації основних засобів.

Поняття оборотних коштів (оборотних активів). Склад матеріальних оборотних коштів (оборотних активів). Склад і структура оборотних коштів у виробництві.

Показники, що характеризують рух та стан *ОЗ*. Показники, що характеризують ефективність використання *ОЗ*.

Показники, що характеризують використання оборотних коштів *Об.З*.

Тема 5. Бізнес-планування в підприємницькій діяльності

Бізнес-план – документ, який містить комплексне обґрунтування стратегії розвитку всіх сфер діяльності підприємства на основі поточного та перспективного планування такої діяльності. Строки, на які складається бізнес-план. Основні функції бізнес-плану. Принципи складання бізнес-плану.

Етапи щодо підготовки бізнес-плану.

Основні структурні елементи бізнес-плану:

- вступна частина, загальна характеристика підприємства,
- опис підприємницької діяльності (бізнесу),
- характеристика товару або послуги,
- виробничий план, план маркетингу,
- організаційний план, оцінка ризику и страхування,
- фінансовий план, юридичний план.

Тема 6. Кадри та оплата праці в підприємницькій діяльності

Персонал підприємства. Склад і структура кадрів на підприємстві. Поняття руху персоналу підприємства.

Обліковий склад робітників підприємства та розподіл облікової кількості працівників на ньому. Групування і класифікації працівників підприємства.

Середньооблікова кількість працівників. Показники руху персоналу підприємств.

Система підготовки кадрів та підвищення кваліфікації. Формування трудового колективу. Поняття трудового договору (контракту) і договору підряду.

Показники ресурсів робочого часу та їх використання. Баланс робочого часу.

Мотивація в бізнесі. Види стимулів до праці. Організація оплати праці в бізнесі. Принципи оплати праці. Форми і системи оплати праці працівників підприємства. Сутність безтарифної системи оплати праці.

Тема 7. Загальна характеристика міжнародного бізнесу

Сутність поняття «міжнародний бізнес». Форми міжнародної підприємницької діяльності.

Багатонаціональні компанії як ключова форма функціонування міжнародного бізнесу. Економічна природа багатонаціональних корпорацій. Цілі багатонаціональних корпорацій. Сучасні трансформації розвитку транснаціональних підприємств.

Види стратегій міжнародних компаній. Сутність стратегій та причини їх вибору. Вибір основних стратегій та їх еволюція. Групи еталонних стратегій розвитку міжнародного бізнесу.

Організаційні аспекти розвитку міжнародних компаній. Сутність поняття «організаційна структура», її види у міжнародному бізнесі. Системи контролю і стимули в організації. Взаємозв'язок організаційної структури і системи контролю із стратегією міжнародної фірми

Основні правові системи, їх характеристика. Внутрішньокраїнові закони, що впливають на стан міжнародного бізнесу. Способи розв'язування конфліктів у міжнародному бізнесі. Специфіка ринку інтелектуальної власності.

Стратегічні альянси: визначення, переваги, ризики, синергія. Типи стратегічних союзів. Організація діяльності стратегічних альянсів.

Умови конкуренції на світовому ринку як фактор і основа розвитку міжнародного бізнесу. Фінансова централізація, що посилюється. Проблеми та перспективи розвитку міжнародного бізнесу в Україні

Тема 8. Процеси глобалізації та їх вплив на розвиток міжнародного бізнесу

Глобалізація (лат. globus –куля) – це процес зміщення у напрямку створення більш інтегрованої та взаємозалежної світової економіки.

Глобалізація та чинники її впливу на поведінку міжнародних компаній.

Природа, причини та особливості сучасного міжнародного інтеграційного процесу. Інтеграція економік країн у світове господарство як чинник економічного зростання. Інтернаціоналізація господарських відносин і глобалізація світової економіки. Концептуальні засади міжнародної економічної інтеграції. Форми, стадії та механізми міжнародної економічної інтеграції. Економічні наслідки міжнародної інтеграції, їх вплив на міжнародний бізнес. Інтеграційні альянси сучасного світового господарства. Теорії інтернаціоналізації бізнесу.

Глобалізація ринків та виробництва. Міжнародна кооперація і спеціалізація.

Україна в світових інтеграційних процесах. Західноєвропейський вектор інтеграції України.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Донець Л.І. Основи підприємництва. URL : http://p-for.com/book_101.html
2. Міжнародний бізнес. Підручник. / за ред. проф. В. А. Вергуна. К.: ВАДЕКС, 2014. 810 с.
3. Міжнародний бізнес. Навчальний посібник / О.М. Файчук, С.В. Сидоренко. К. : НУБіП України, 2016. 236 с.
4. Міжнародний бізнес та біржові ринки. Конспект лекцій / укладачі: Л.Ю. Сагер, Л.О. Сигида. Суми : Сумський державний університет, 2017. 110 с.

5. Основи організації бізнесу. Навчальний посібник / [Мельников А.М.](#) ЦУЛ, 2017. 200 с.
6. Основи підприємництва. Підручник. [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.] ; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ, 2019. 493 с.
7. Ian McMaster Communication for International Business : The Secrets of Excellent Interpersonal Skills (2013). HarperCollins Publishers, 224 p.
8. James Caan. Start Your Business in 7 Days (2013). Penguin, Portfolio, 240 p.

Допоміжна література

1. Ануфрієва О.Л., Пальчевська Т.Г., Лагоцька Г.М. Підприємницька діяльність. Навчальний посібник. Івано-Франківськ: «Лілея-НВ», 2014. 304 с.
2. Михайленко О.Г., Красніков Д.А. Посібник до вивчення дисципліни «Міжнародний бізнес». Дн-ск: Видавництво «КИТ», 2014. 128 с.
3. Управління міжнародним бізнесом. Конспект лекцій для студентів економічного спрямування, аспірантів, викладачів. / Н.Г. Ушакова, К.Ю.Величко, О.І.Печенка. Харків: Видавництво «Форт», 2016. 126с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003, чинний з 01.01.2004 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Ділові послуги. URL : <https://diloviposlugi.kiev.ua/formi-reyestratsiynih-zayav>
3. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Нормативна база. URL : <http://www.nibu.factor.ua/info/instrbuh/npsbu1/>
4. Нормативно-правова база / Кабінет Міністрів України; Урядовий портал. Офіц. веб-сайт. URL : <http://www.kmu.gov.ua/control/npd/list>
5. Нормативно-правові акти [Електронний ресурс] // Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України. URL : http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=32854

ІІІ. ПРОГРАМА КУРСУ «МІЖНАРОДНА СТАТИСТИКА»

Тема 1. Організація міжнародної статистики

Предметне поле міжнародної статистики.

Статистична діяльність міжнародних організацій.

Міжнародне співробітництво в області офіційної статистичної діяльності.

Тема 2. Інтегрована система міжнародних статистичних класифікацій

Сутність та завдання класифікації статистичної інформації.

Створення та розвиток інтегрованої системи міжнародних статистичних класифікацій.

Гармонізація статистичних класифікацій.

Класифікації видів економічної діяльності (ISIC, rev.4; NACE, rev.2; КВЕД–2010).

Класифікації основної продукції (CPC, rev. 2.1; CPA, rev. 2.1; СКП–2011).

Гармонізована система опису та кодування товарів (HS; CN; УКТЗЕД–2013).

Класифікація інституціональних одиниць за секторами економіки (KICE).

Класифікація населення по статусу в зайнятості (ICSE–93)

Класифікації професій (ISCO–08; КП, ДК 003:2010)

Класифікації освіти (ISCED–2011; НСКО)

Міжнародна класифікація хвороб (ICD–10; МКХ–10);

Міжнародна класифікація злочинів для статистичних цілей (ICCS ver. 1.0)

Основні джерела інформації про міжнародні статистичні класифікації.

Тема 3. Інформаційне забезпечення міжнародної статистики

Роль міжурядових організацій у формуванні статистичних баз даних.

Основні статистичні бази даних міжурядових організацій.

Тема 4. Теоретичні засади дослідження сталого розвитку

Концепція та складові сталого розвитку.

Цілі і завдання в області сталого розвитку.

Глобальні показники досягнення цілей і виконання завдань в області сталого розвитку на період до 2030 року. Global SGD Index.

Інформаційне забезпечення аналізу глобальних показників досягнення цілей сталого розвитку за країнами світу.

Тема 5. Міжнародні індекси та рейтинги

Основні міжнародні індекси та рейтинги.

Індекс розвитку ІКТ (ICT Development Index (IDI)).

Індекс людського розвитку (Human Development Index (HDI)).

Тема 6. Методологія оцінювання неспостережуваної економіки в міжнародній практиці

Теоретичні основи вивчення неспостережуваної економіки: основні поняття, види й підходи до вимірювання.

Неспостережувана й неформальна економіка у СНР-2008.

Оцінка компонентів неспостережуваної економіки.

Тема 7. Міжнародна статистика населення

Міжнародні органи та організації, що досліджують народонаселення.

Перепис населення як основне джерело даних у статистиці населення.

Вивчення чисельності населення та його розміщення по території країни.

Тема 8. Статистика міжнародного туризму

Туризм як об'єкт статистичного дослідження.
Групи статистичних показників туристської індустрії.
Оцінка внеску туристичного продукту в економіку країни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Корепанов О.С., Лазебник Ю.О., Чала Т. Г. Розвиток національної системи статистики трудової діяльності. Соціальна економіка. 2016. 2. С. 23–30.
2. Економічна статистика : Навч. посібн. / за наук. ред. В. М. Соболева – Харків. ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2017. – 384с.
3. 2010 and 2020 World Population and Housing Census Programmes / Statistical Commission, Forty-sixth session 3-6 March 2015. URL : http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=E/CN.3/2015/6 (дата звернення: 01.04.2019).
4. Coordinated Direct Investment Survey Guide – 2015. Pre-Publication Draft / IMF, 2015. URL: <https://www.imf.org/external/np/sta/pdf/cdisguide.pdf> (дата звернення: 01.04.2019).
5. Demographic Yearbook 2017 / DESA UN. URL : <https://unstats.un.org/unsd/demographic-social/products/dyb/dybssets/2017.pdf> (дата звернення: 01.04.2019).
6. Incoterms® 2010 / International Chamber of Commerce // The world Business Organization. URL : <http://www.iccwbo.org/products-and-services/trade-facilitation/incoterms-2010/> (дата звернення: 01.04.2019).
7. International Merchandise trade Statistics: Concepts and Definitions, Revision 3 (United Nations, 2010) . URL : [http://unstats.un.org/unsd/trade/eg-imits/IMTS%202010%20\(English\).pdf](http://unstats.un.org/unsd/trade/eg-imits/IMTS%202010%20(English).pdf) (дата звернення: 01.04.2019).
8. Key Indicators of the Labour Market, Ninth edition, Geneva / International Labour Office, 2016 URL: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/publication/wcms_498929.pdf (дата звернення: 01.04.2019).
9. Manual on Statistics of International Trade in Services. URL : [http://unstats.un.org/unsd/tradeserv/tfsits/msits2010/docs/MSITS%202010%20M86%20\(E\)%20web.pdf](http://unstats.un.org/unsd/tradeserv/tfsits/msits2010/docs/MSITS%202010%20M86%20(E)%20web.pdf) (дата звернення: 01.04.2019).
10. Measuring informality: A statistical manual on the informal sector and informal employment / ILO, 2013 URL: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_222979.pdf (дата звернення: 01.04.2019).
11. Metadata Classifications. RAMON – Reference And Management Of Nomenclatures / Eurostat. European Commission. URL: http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_NOM&StrGroupCode=CLASSIFIC&StrLanguageCode=EN (дата звернення: 01.04.2019).
12. Methodological Manual for Tourism Statistics. Version 3.1.- Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014 http://www.mlit.go.jp/kankocho/naratourismstatisticsweek/statistical/pdf/Eurostat%203c_TSA_V1%20Impl

ementation%20in%20the%20EU.pdf (дата звернення: 01.04.2019).

13. Principles and Recommendations for a Vital Statistics System. Rev. 3 / UN, 2014. URL : <https://unstats.un.org/unsd/demographic/standmeth/principles/M19Rev3en.pdf> (дата звернення: 01.04.2019).

14. Resolution concerning statistics of work, employment and labour underutilization (19th International Conference of Labour Statisticians, 2013) . – International Labour Office, Department of Statistics. Geneva, ILO, 2013. URL : http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/normativeinstrument/wcms_230304.pdf (дата звернення: 01.04.2019).

15. System of National Accounts, 2008 (2008 SNA) / European Communities, International Monetary Fund, Organisation for Economic Co-operation and Development, United Nations and World Bank, 2009 URL: <http://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/docs/SNA2008.pdf> (дата звернення: 01.04.2019).

Допоміжна література

1. Resolution concerning the measurement of working time. The 18th International Conference of Labour Statisticians / ILO, 2008. URL: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/normativeinstrument/wcms_112455.pdf.

2. UN Classifications Registry / United Nations Statistics Division. URL: <http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/default.asp>.

3. UNWTO. 2017 Annual Report <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419807>.

4. World Population Prospects. The 2019 Revision. Highlights. / UN. URL : https://population.un.org/wpp/Publications/Files/WPP2019_Highlights.pdf.

5. World Urbanization Prospects. The 2018 Revision. Highlights. / UN. URL : <https://population.un.org/wup/Publications/Files/WUP2018-Highlights.pdf>.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Нормативно-правова база / Кабінет Міністрів України; Урядовий портал. Офіц. веб-сайт. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/npd/list>.

2. Нормативно-правові акти // Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України. URL: http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=32854.

3. Статистична інформація / Державна служба статистики України // Офіційний сайт державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

4. Загальноакадемічний портал наукової періодики. Національна академія наук України / Л. Костенко, Є. Копанєва // Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/NTI/search.html>.

5. World development report 2019 The Changing Nature of Work / URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2019>.

IV. ПРОГРАМА КУРСУ «МОДЕЛЮВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ»

Тема 1. Методологічні основи статистичного моделювання та прогнозування динаміки соціально-економічних явищ і процесів

Логіка прикладного статистичного моделювання

Сутність і види статистичних прогнозів

Метод експертних оцінок

Комп'ютерні технології статистичного моделювання

Тема 2. Описування об'єкта моделювання

Формування інформаційної бази моделі

Розвідувальний аналіз даних

Багатовимірне ранжування

Тема 3. Основи моделювання взаємозв'язків

Типи моделей взаємозв'язку

Багатофакторні індексні моделі

Класична регресія

Забезпечення адекватності регресійної моделі

Тема 4. Рекурентна модель в системі управління

Принципи побудови рекурентної моделі.

Методологічні засади вимірювання повного ефекту впливу факторів.

Тема 5. Моделі класифікації

Однорідність і типологія

Кластерні процедури класифікації

Класифікація на основі дискримінантної функції

Тема 6. Методи моделювання та прогнозування динаміки

Основні засади моделювання динаміки

Типи трендових моделей

Короткострокове прогнозування на основі ковзних середніх

Оцінювання сезонної компоненти

Модель ARIMA

Моделювання повних циклів

Тема 7. Багатофакторні індексні моделі

Сутність індексної моделі.

Оцінювання впливу факторів на динаміку функції в рамках індексної моделі.

Методика побудови багатофакторної індексної моделі.

Тема 8. Динамічна модель для сукупності об'єктів

Динамізація просторових моделей.

Модель об'єкто-періодів.

Тема 9. Розширена регресія

Регресія на змішаних факторних множинах

Адаптація регресійної моделі до неоднорідної сукупності

Регресія на групуваннях

Модель стандартизованих групувань

Тема 10. Багатофакторне прогнозування

Особливості моделювання взаємозв'язаних динамічних рядів

Динамічна модель для сукупності об'єктів

Нелінійна регресія

Тема 11. Моделювання причинних комплексів

Структура взаємозв'язків і структурна форма моделі

Рекурентна модель

Тема 12. Модель головних компонент

Концепція методу головних компонент

Ідентифікація та вимірювання головних компонент

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Ганчук А.А., Соловійов В.М., Чабаненко Д.М. Методи прогнозування. Навч. посібник. Черкаси: Брама-Україна, 2012. 140 с.
2. Гур'янова Л. С. Прогнозування як основний елемент систем управління корпорацій / Л. С. Гур'янова, В. С. Гвоздицький, Т. С. Клебанова. // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики. 2017. Випуск 2(23). С.292-302.
3. Єріна А. М., Єрін Д. Л. Статистичне моделювання та прогнозування : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2014. 348 с.
4. Моделювання та оптимізація систем: підручник / Дубовой В. М., Кветний Р. Н., Михальов О. І., Усов А. В. Вінниця : ПП «ТД«Еднльвейс», 2017. 804 с.
5. Поліщук (Буреннікова) Н. В. Математичні методи економічного аналізу : теорія і практика : навч. посібн. / Н. В. Поліщук, Ю. Ю. Буренніков. Вінниця : ВНТУ, 2013. 292 с.
6. Прогнозування соціально-економічних процесів : навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.030502 "Економічна кібернетика" денної форми навчання / Т. С. Клебанова, В. А. Курзе-нев, В. М. Наумов та ін. Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 656 с.

7. Box G. Time Series Analysis : Forecasting and Control / G. Box, G. Jenkins, G. Reinsel / John Wiley & Sons. 2013.
8. Box, G. E. P., Jenkins, G. M., Reinsel, G. C., & Ljung, G. M. Time series analysis: Forecasting and control (5th ed). Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons. 2015.
9. Brockwell, P. J., & Davis, R. A. Introduction to time series and forecasting (3rd ed). New York, USA: Springer. 2016.
10. Dagum, E. B., & Bianconcini, S. Seasonal adjustment methods and real time trend-cycle estimation. Springer. 2016. 314 p.
11. Hyndman R. J. Forecasting: principles and practice / R. J. Hyndman, G. Athanasopoulos. Otexts, 2014. 292 p. URL : <https://www.otexts.org/fpp>.
12. Kleinbaum D. Applied Regression Analysis and Other Multivariable Methods / D. Kleinbaum, L. Kupper, A. Nizam et al. Cengage Learning, 2013.
13. Lyman R. An Introduction to Statistical Methods and Data Analysis / R. Lyman, Ott Michael Longnecker / Sixth Edition. Texas A&M University : Brooks/Cole, Cengage Learning, 2010.
14. Sukumar Arun. Applied Business Analysis / Arun Sukumar. Lucian Tipi ; Jayne Revill, 2016.

Допоміжна література

1. Бідюк П.І., Романенко В., Тимошук О. Аналіз часових рядів (навчальний посібник). Київ: Політехніка, 2010. 317 с.
2. Геець В.М., Клебанова Т.С., Черняк О.І. та ін. Моделі і методи соціально-економічного прогнозування: підручник. Харків: "ІНЖЕК", 2008. 396 с.
3. Кузьмичов А. І. Аналітика мережевих структур. Моделювання засобами WinQSB та MS Excel: Практикум. К.: Видавництво Ліра-К, 2018. 208 с.
4. Кузьмичов А. І. Оптимізаційні методи і моделі. Моделювання засобами MS Excel // навчальний посібник. К.: Видавництво Ліра-К, 2017. 215 с.
5. Кузьмичов А. І. Оптимізаційні методи і моделі: Практикум в Excel / А. І. Кузьмичов. К. : АМУ, 2013. 438 с.
6. Михалев А.И. Компьютерные методы интеллектуальной обработки данных: учебное пособие / Михалев А.И., Винокурова Е.А., Сотник С.Л. Днепропетровск: НМетАУ, ИК "Системные технологии", 2014. 210 с.
7. Много цифр : Анализ больших данных при помощи Excel / Джон Форман; пер. с англ. А. Соколовой. М. : Альпина Паблишер, 2016. 461 с.
8. Моделі і методи соціально-економічного прогнозування : підручник / В. М. Геець, Т. С. Клебанова, О. І. Черняк та ін. Х. : ВД "ІНЖЕК", 2008. 396 с.
9. Плохотников К. Э. Основы эконометрики в пакете STATISTICA : учеб. пособ. / К. Э. Плохотников. М. : Вузовский учебник, 2010. 298 с.

10. Поліщук (Буреннікова) Н. В. Математичні методи економічного аналізу : теорія і практика : навч. посібн. / Н. В. Поліщук, Ю. Ю. Буренніков. Вінниця : ВНТУ, 2013. 292 с.

11. Data Analysis and Business Modeling: Microsoft Excel 2013 / Wayne L. Winston / 2017 Microsoft. 2015. Офіц. веб-сайт. URL : <https://www.microsoftpressstore.com/store/microsoft-excel-2013-data-analysis-and-business-modeling-9780735669130>.

12. Doornik J. Modelling Dynamic Systems Using PcGive / J. Doornik, D. Hendry. Vol. II // Timberlake Consultants LTD. UK, 2013. 264 p.

13. Kleinbaum D. Applied Regression Analysis and Other Multivariable Methods / D. Kleinbaum, L. Kupper, A. Nizam et al. Cengage Learning, 2013.

14. Lyman R. An Introduction to Statistical Methods and Data Analysis / R. Lyman, Ott Michael Longnecker / Sixth Edition. Texas A&M University : Brooks/Cole, Cengage Learning, 2010.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Загальноакадемічний портал наукової періодики. Національна академія наук України / Л. Костенко, Є. Копанєва // Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/NTI/search.html>.

2. Статистичне моделювання та прогнозування: Практикум із використанням MS Excel та ППП Statistica / упоряд. Г. С. Корепанов, О. С. Корепанов, Ю. О. Лазебник, Т. Г. Чала, Д. І. Черненко // Економ.факультет ХНУ ім. В. Н. Каразіна, Х. : Видавництво ФОП Тагаєв П. О., 2017. 92 с.

3. Нормативно-правова база / Кабінет Міністрів України; Урядовий портал. Офіц. веб-сайт. URL : <http://www.kmu.gov.ua/control/npd/list>.

4. Нормативно-правові акти / Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України. URL : http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=32854.

5. Статистична інформація / Державна служба статистики України ; за ред. О. Г. Осауленка / Офіційний сайт державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

6. Economicus.ru – економіческий портал. Галерея економістів / А. Абрамков, Е. Лукьяненко, О. Куликова и др.; сост. и ред. А. Скоробогатов, А. Дмитриев, М. Сторчевой. URL : http://gallery.economicus.ru/cgi-ise/gallery/g_homen.pl.

7. Hyndman R. J. Forecasting: principles and practice / R. J. Hyndman, G. Athanasopoulos. Otexts, 2014. 292 p. URL : <https://www.otexts.org/fpp>.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Кожен варіант завдання фахового вступного випробування складається з двох частин:

- 1) теоретичне завдання, яке включає 14 тестів;
- 2) 2 розрахунково-аналітичних завдання.

Вірні відповіді в завданнях фахового вступного випробування підлягають закреслюванню в аркуші відповіді.

Кожен тест теоретичного завдання – закритої форми з множинним вибором (декілька правильних відповідей).

Кожен тест теоретичного завдання оцінюється наступним чином:

1) повна вірна відповідь
(відмічено всі вірні відповіді та
не вказані невірні відповіді)	–	5 балів
2) неповна вірна відповідь
(відмічено більше вірних відповідей,
ніж невірних відповідей)	–	4 бали
3) кількість вказаних вірних відповідей
дорівнює кількості невірних відповідей	–	3 бали
4) неповна невірна відповідь
(відмічено невірних відповідей більше,
ніж вірних відповідей)	–	2 бали
5) повністю невірна відповідь
(усі відповіді дано невірно або
не відмічено відповідей по тесту)	–	0 балів

Закреслення всіх варіантів відповідей на тестові питання на Аркуші відповіді не допускається та прирівнюється до 0 балів.

Кожне розрахунково-аналітичне завдання містить одну вірну відповідь, яка оцінюється в 15 балів (у випадку невірної відповіді – 0 балів).

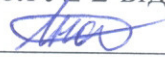
Максимальна можлива сумарна кількість набраних вступником балів за виконання теоретичних та розрахунково-аналітичних завдань складає 100 балів. До цієї сумарної кількості набраних вступником балів додається 100 балів і формується підсумкова кількість балів вступника.

Вступник допускається до участі у конкурсному відборі для зарахування на навчання, якщо оцінка фахового вступного випробування складає не менше 150 балів.

Голова фахової атестаційної комісії

 Марина КУДІНОВА

Затверджено на засіданні
приймальної комісії
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна
протокол № 2 від 08.02.2021 р.

АНОЩЕНКО Ольга